

Ділова етика як складовий елемент моральності

Т.Є.КИРКАЧ

Харківська національна академія міського господарства

Задекларовані Україною стратегічні цілі формування соціально орієнтованої ринкової економіки, інтеграції в європейське й світове господарство, раціонального використання переваг міжнародного розподілу праці й досягнення європейських стандартів життя населення цілком природно потребують ведення бізнесу й організації менеджменту відповідно до прийнятих в цивілізованому світі норм й правил. Це в повній мірі має відношення й до етики бізнесу.

Ділова етика є складовою частиною загальної концепції моральності, і тільки в рамках цього, більш широкого поняття, можна слушно зрозуміти її сутність, значення й характер прояву в процесі ділового спілкування.

Моральність, або мораль, являє собою форму суспільної свідомості, особливий соціальний інститут, що виконує функцію регулювання поведінки людей. Часто цей термін вживається для характеристики тих форм поведінки й діяльності, які по своїй суті вважаються правильними або неправильними, а також для характеристики цінностей, які впроваджуються у свідомість людей.

Мораль, моральність суспільства тісно пов'язані з пануючими в ньому вдачами й звичаями, визнаними суспільством як загальноприйняті норми. Вони обумовлені також діючими в суспільстві законами, які запроваджують юридичні заборони й санкції на окремі види діяльності, що вважаються в даному суспільстві аморальними. Отже, етика припускає існування моральності, а також наявність моральних людей, які спроможні судити про те, що правильно, а що неправильно, і взагалі поводитися відповідно до визнаним ними самими й суспільством принципам. Без визнаної системи моральності не існувало б стабільного суспільства, у якому бізнес і будь-які інші види позитивної, продуктивної діяльності могли б успішно виконувати свої функції в умовах миру й безпеки.

У процесі свого історичного розвитку етика поступово розділилася на дві галузі. Як філософська наука, етика вивчає найбільш загальні проблеми моралі. Поряд із нею сформувалася практична, або спеціальна етика, покликана вирішувати практичні моральні проблеми, що виникають перед людиною в житті й являють собою необхідність морального вибору між добром і злом.

Ділова етика, як особлива сфера загальної етики, визначається взаємодією етичних норм і практики бізнесу й являє собою сукупність правил і принципів морального регулювання підприємницькою діяльністю.

Саме з позицій ділової етики можна спонукати людей замислитися над моральними аспектами багатьох існуючих проблем і внести такі зміни у своє відношення до них й у підходи до їхнього рішення, які базувалися б на знанні основних принципів ділової етики.

У той же час ділова етика як наука не змінить методи ведення бізнесу в умовах ринкової економіки, якщо люди самі не побажають їх змінити. Результати економічної діяльності в умовах ринку залежать, перед усім, від людського фактора. Ця обставина й визначає особливу значимість норм і принципів ділової етики і їхнього послідовного застосування в практику бізнесу.